

ע"פ 11571/12/19 - נביל גאליה נגד מנסור גאליה, ארסלאן גאליה, כמאל גאליה, ח'דיג'ה גאליה, זידאן גאליה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
ע"פ 11571-12-19 גאליה נ' גאליה ואח' 05 פברואר 2020

בפני הרכב כב' השופטים:
י. גריל, שופט עמית [אב"ד]
כ. סעב, שופט
ש. שטמר, שופטת עמיתה
המערער:

נביל גאליה
ע"י ב"כ עוה"ד ויסאם גנאים

נגד
המשיב:
המשיבים הפורמליים:

1. מנסור גאליה
- ע"י ב"כ עו"ד נאשד אבו ריא
2. ארסלאן גאליה
3. כמאל גאליה
4. ח'דיג'ה גאליה
5. זידאן גאליה
- ע"י ב"כ עוה"ד שאכר גנאים ואח'

פסק דין

השופט י. גריל והשופט כ. סעב:

מבוא:

1. בפנינו ערעור על החלטת בית משפט השלום בקריות (כב' השופטת פנינה לוקיץ') (להלן: "בית משפט השלום"), שניתנה ביום 1.11.19, בת"א 28278-09-17, שלפיה חוייב המערער בהתאם להוראות סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט (להלן: "הפקודה" או "פקודת ביזיון בית משפט") בתשלום קנס בסכום של 15,000 ₪, בתשלום הוצאות משפט בסך 5,000 ₪, וכן הוטל עליו קנס יומי בסך 500 ₪ בגין כל יום שבו המערער יבצע הפרה נוספת של צו המניעה.

רקע:

2. המערער הינו בן אחיו של המשיב ובין הצדדים מתנהלת תובענה אשר הגיש המשיב בחודש ספטמבר לשנת 2017 לפירוק השיתוף במקרקעין הידועים כחלקה 110 בגוש 19291 בסחי'ן (להלן:

"המקרקעין".

3. במקביל, מתנהלת בין הצדדים תובענה נוספת בבית משפט לענייני משפחה בקריות - ת.ע. 43924-04-19 ובמסגרתה עותרים המערער ואחיו לביטול צו קיום הצוואה שניתן ביום 2.6.15 ביחס לצוואת הסב המנוח ומכוחה נרשם המשיב כבעל זכויות במקרקעין.
4. בחודש פברואר לשנת 2018 הוגשה בקשה למתן צו מניעה זמני דחוף אשר יורה למשיב הפורמאלי מס' 4, שלא לבצע עבודות בנייה כלשהן במקרקעין וזאת לאחר שהתברר למשיב כי במהלך התקופה מאז הגשת התביעה המשיך המשיב הפורמאלי מס' 4 לקדם את תכניתו לבנות במקרקעין, והוא אף החל בביצוע עבודות שונות למרות שלא קיבל היתר בניה.
5. ביום 13.2.18 ניתן צו זמני ארעי במעמד צד אחד, צו אשר הופנה כמבוקש כנגד המשיב הפורמאלי מס' 4 (להלן: "**הצו הארעי**").
6. במקביל, הוצא צו הפסקה מינהלי לבניה שהתבצעה במקרקעין ביום 6.2.18 ולאחר שהתברר כי למרות הצו נמשכו העבודות, ניתן צו הריסה מינהלי ביחס לחלק מהבניה. צו זה לא מומש בשל העובדה שהמבנה נבנה על מספר חלקות ואילו צו הפסקת העבודה ניתן רק ביחס לבניה בחלקה 110 ולפיכך סברה הועדה כי אינה רשאית לפעול להריסת המבנה.
7. ביום 22.3.18 הוצא צו מניעה חדש בעקבות תיקון כתב התביעה על דרך צירוף המערער לאחר שנטען כי הוא זה שמבצע את הבניה ולא אחיו - המשיב הפורמאלי מס' 4.
8. ביום 8.4.18 התקיים דיון במעמד הצדדים ונקבע כי צו המניעה הזמני יעמוד בתוקפו עד לסיום ההליכים בתובענה (להלן: "**צו המניעה**").
9. ביום 19.3.19 החליט בית משפט השלום לעכב את ההליכים לאור בקשת המערער ואחיו - המשיב הפורמאלי מס' 4 - לעכב את הליך פירוק השיתוף מאחר והמשיב הפורמאלי מס' 4 הגיש בחודש נובמבר לשנת 2018 בקשה לביטול צו קיום צוואה שניתן ביום 2.6.15 ביחס לצוואה מיום 7.1.04 ואשר מכוחו נרשם המשיב כבעל זכויות במקרקעין. לטענת המערער ואחיו, חתימת המנוח על הצוואה שקוימה מזוייפת ולכן ביקשו לבטל את צו הקיום שהושג, לטענתם, במרמה.
10. בית משפט השלום התנה את עיכוב ההליכים בתנאי שהמערער יצהיר כי לא ימשיך בביצוע עבודות כלשהן בבנין ולא יעשה כל שימוש בו עד להכרעה בתובענה ולצורך זאת יאטם המבנה. עוד נדרש כי המערער יצהיר שבניית המבנה לא תשמש שיקול במסגרת פירוק השיתוף שיעשה בעתיד.

11. עם קבלת הצהרת המערער כנדרש והצגת תמונות של אטימת הבית, הורה בית המשפט השלום ביום 13.6.19, על עיכוב ההליכים תוך מתן צו אשר מבוסס על צו המניעה והצהרת המערער (להלן: "הצו השני").

החלטת בית משפט השלום:

12. ביום 11.8.19 הגיש המשיב בקשה נשוא תיק זה ובמסגרתה טען כי המערער המשיך בביצוע עבודות בניה ובכך הפר הן את צו המניעה והן את הצו השני שניתנו בהליך.

13. מנגד טענו המערער ואחיו כי עבודות הבניה הסתיימו במלואן טרם מתן הצו והודגש כי המערער קיים את התחייבותו שלא לאכלס את המבנה וכי הבית מצוי במצב שלא ניתן לאכלסו.

14. בית משפט השלום לאחר ששמע את העדים ובחן את טענות הצדדים קבע כי מעדותו של המערער עולה באופן ברור כי המערער הפר את צו המניעה שניתן כנגדו, בריש גלי.

15. בית משפט השלום ציין כי המערער הוחתם על תצהיר שקרי וכי מעדות המערער בפניו עולה באופן ברור, כי המערער החל בביצוע עבודות הבניה רק בחודש פברואר לשנת 2018 וזה בניגוד לנטען בתצהירו שהעבודות בוצעו בחודש ספטמבר לשנת 2017. עוד עולה כי עבודות בניית השלד בלבד הסתיימו בחלוף חודש- חודשיים.

16. זאת ועוד, בית משפט השלום ציין, כי המערער אישר בכנות בעדותו כי לאחר חודש אפריל לשנת 2018 המשיך בעבודות הבניה למשך כשנה, תוך שאישר כי ביצע עבודות לחיפוי המבנה באבן וטיח, דבר שהביא את המבנה למראהו בחודש ספטמבר 2019, כפי שניתן להתרשם מהתמונות, שבנייתו החיצונית הושלמה.

17. בית משפט השלום דן בשאלה אם המערער הפר את הצו השני וציין כי אין מחלוקת למעשה שהמערער ביצע עבודות מסויימות לאחר מתן הצו השני וכי ב"כ הודה בכך בשמו, אלא שלטענת המערער העבודות שבוצעו היו החלפת לוחות הגבס שהותקנו לצורך אטימת הפתחים בדלתות עמידות ולצורך זה התקנת משקופים, מאחר ולוחות הגבס נפרצו ונשברו והיה צורך לבצע סגירה של הבנין.

18. בית משפט השלום לאחר ששמע את עדות החוקר והמשיב החליט לקבל באופן חלקי את טענות המשיב.

בית משפט השלום ציין כי אמנם המערער:

"לא נכנס לאכלס את הבניין ובכך לא הפר את הצהרתו שעל בסיסה ניתן עיכוב ההליכים, אולם לא יכולה להיות מחלוקת כי ביצע עבודות בניה בניגוד לצו המניעה, והוכח במידה הנדרשת כי החלק הארי של העבודות, דהיינו חיפוי האבן לבניין, טיח וצבע חיצוני, התקנת מסגרות לפתחים, וכנראה עוד עבודות ... בוצעו לאחרונה, לאחר הצו השני ובסמוך להגשת הבקשה".

19. בסופו של יום הוטל על המערער קנס בסך 15,000 ₪, הוצאות בסך 5,000 ₪, וכן הוטל קנס יומי בסך 500 ₪ בגין כל יום בו תבוצע הפרה של צו המניעה.

מכאן הערעור שבפנינו.

טיעוני המערער:

20. לטענת המערער הקנס שהוטל עליו היה קנס עונשי טהור שהוטל באופן שגוי וללא כל הצדקה ובסכום עתק כולל של 20,000 ₪.

21. עוד טען המערער כי שגה בית משפט השלום משקבע כי יש בהפרה המיוחסת למערער כדי להצביע על כך כי בכוונת המערער לאכלס את המבנה.

22. המערער ציין כי בית משפט השלום התעלם מהעובדה כי כל ההפרות שיוחסו למערער הן הפרות ישנות שבוצעו לכאורה לפני חודשים רבים והראיה שקיבל בית משפט השלום היא לכאורה מיום 17.7.19, יותר משלושה שבועות לפני הגשת הבקשה לביזיון.

23. עוד ציין המערער כי המשיב הינו דודו של המערער, כאשר המחלוקת ביניהם היא סביב הזכויות במקרקעין ואשר היתה בבעלות סבם המנוח.

24. לטענת המערער, בית משפט השלום התעלם מהשיהוי האדיר בהגשת בקשת המשיב לפי פקודת ביזיון בית משפט ומהעובדה כי במשך שנה וחצי לא הוגשה בקשה זו חרף הטענות כי ההפרות נעשו במהלך אותה תקופה.

25. עוד טען המערער כי אומנם בית המשפט מוסמך להטיל קנס מייד, אך במכלול הנסיבות לא היתה כל הצדקה לכך וכי היה ניתן להסתפק בקנס על תנאי.

26. בטיעונו בפנינו ציין ב"כ המערער כי הקנס שולם במלואו וגם סכום ההוצאות הואיל והבקשה לעיכוב ביצוע נדחתה.

טיעוני המשיב:

27. ב"כ המשיב ביקשה לדחות את הערעור וציינה כי המערער בנה על החלקה הרשומה בטאבו על שם המשיב וכי המערער המשיך לזלזל בהחלטות בית המשפט.

28. כאן המקום לציין כי בית משפט זה הציע במהלך הדיון שהתקיים בפנינו ביום 16.1.20, הפחתת סכום של 5,000 ₪ מהקנס שהוטל על המערער ע"י בית משפט השלום, אך המשיב הסכים רק להפחתת 2,000 ₪. אולם משלא הושגה הסכמה ביקש המשיב כי הערעור ידחה.

דין והכרעה

29. במרכז הדיון שבפנינו עומד הליך לפי סעיף 6(1) לפקודת בזיון בית משפט הקובע כי לבתי המשפט:

"...תהא להם הסמכות לכופ אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו שניתן על ידם והמצוה לעשות איזה מעשה או האוסר לעשות כל מעשה."

30. בית המשפט העליון בשורה ארוכה של פסקי דין:

"ראה בהליך לפי סעיף 6 לפקודה הליך המצוי בתחום הדמדומים שבין הליך אזרחי "רגיל" להליך פלילי. ההליך נושא אופי מיוחד, באשר אינו מטיל אחריות פלילית, אך הוא גם אינו הליך אזרחי "טהור" במובנו הרגיל. אין הוא עונשי במהותו, ומטרתו העיקרית להביא לאכיפת ההחלטה השיפוטית במבט צופה עתיד. הסנקציה בהליך זה היא סנקציה של כפייה. ויודגש: עניינו של ההליך במישור היחסים שבין הצדדים המתדיינים, ואין הוא מיועד להטיל דופי במפר הצו או לפגוע בו" - ראו רע"א 3888/04 שרבט נגד שרבט, פ"ד נט(4) 49, בעמ' 57-58 (להלן: "שרבט").

לעניין התכלית החקיקתית שביסוד סעיף 6 לפקודת הבזיון - ראו רע"פ 7148/98 ארנון עזרא ואח' נ' יעל זלזניאק ואח', פ"ד נג(3) 337 שם נקבע, בין היתר, כי:

"... מטרתה של הוראה זו אינה עונשית אלא אכיפתית, היינו תכליתה להביא לידי כך שצווי ביתהמשפט יבוצעו ויוצאו מן הכוח אל הפועל. מטרת הסנקציה המוטלת מכוח סעיף 6 לפקודת הביזון היא לסייע לנפגע לאכוף ביצוע החלטה שיפוטית, שלפיה זכה בדיון. מכאן הגישה, שלפיה סעיף 6 "צופה פני עתיד", והוא בא לכפות לעשות מעשה או להימנע מלעשותו "מחר" - (שם בעמ' 346).

ראו גם ע"פ 5177/03 מור נגד דנציגר - משק פרחים "דן", פ"ד נח(4) 184 (להלן: "עניין מור"), שם נקבע כי:

"תכליתה של הוראה זו היא לכפות ציות בעתיד להוראות בית-המשפט המופרות, ולא לענוש על מה שאירע בעבר. ההוראה צופה פני עתיד ולא פני עבר. היא נועדה לכוון התנהגות בעתיד ולא לענוש על התנהגות בעבר ... סמכות לחוד ושיקולדעת לחוד. גם אם רשאי ביתהמשפט להטיל סנקציה מיידית, אין זאת אומרת שתמיד ראוי להטיל אותה. הסנקציה המוטלת מכוחה של פקודת ביזון בית המשפט הינה סנקציה שתכליתה לכפות ציות להוראות ביתהמשפט. סנקציה חריפה מדי עלולה להפוך לסנקציה עונשית במהותה, ועלכן היא עלולה להחטיא את תכליתו של סעיף 6 לפקודת ביזון בית המשפט ... יש "לתפור" את הסנקציה בזהירות הראויה בהתחשב בנסיבות שעל הפרק. כמו כל החלטה שיפוטית אחרת, גם בעניין התגובה השיפוטית במסגרת הליכי ביזון הסנקציה צריכה להיות סבירה ומידתית" (שם בעמ' 189-191).

31. בית המשפט העליון חזר והדגיש בשורה של פסקי דין כי השימוש בכלי אכיפתי זה שפגיעתו עשויה להיות קשה, צריך להיות מוגבל רק למקרים מתאימים, וכי אין להיזקק להליכי ביזון ביתהמשפט כאשר קיימת דרך אחרת לביצוע ההוראה השיפוטית - (ראו **שרביט**; ע"פ 519/82 גרינברג נ' מדינת ישראל, לז(2) 187; בג"ץ 490/82 בנר לאומי לישראל נגד בית הדין הרצי לעבודה, לז(4) 578).

32. סבורנו כי בנסיבות העניין שלפנינו הסנקציה שהוטלה על המערער אינה יוצרת את האיזון הדרוש וההלימה בין מהות ההפרה לבין הסנקציה שננקטה, זאת מבלי להקל ראש בעובדה הבסיסית שהמערער אינו מקיים את החלטות בית המשפט, יחד עם זאת לא נוכל להתעלם מההלכה שנקבעה על ידי בית המשפט העליון, כמובא לעיל והקובעת שראוי שהסנקציה שתוטל תביא לציות להוראות בית המשפט, כך שיש להימנע מסנקציה " ... חריפה מדי שעלולה להפוך לסנקציה עונשית במהותה ... " .

מכאן הצעתנו במהלך הדיון להפחית את סכום הקנס כאמור לעיל.

33. ראוי להדגיש כי בית המשפט יעשה שימוש במנגנון הביזון לפי סעיף 6 לפקודה, רק מקום בו לא קיימת דרך אחרת חמורה פחות לביצוע ההוראה השיפוטית - עיינו בעניין **שרבט** שאוזכר לעיל.

34. גם אם ניתן להניח כי הסנקציה של "קנס על תנאי" בנסיבות שאינן חמורות וקשות, די בה כדי להרתיע

את המפר מפני המשך הפרות הצו בעתיד, ובענייננו במיוחד על יסוד מה שקבע בימ"ש השלום באומרו כי: **"אומנם נכון כי הנתבע (המערער) לא נכנס לאכלס את הבניין ובכך לא הפר את הצהרתו שעל בסיסה ניתן עיכוב ההליכים, אולם לא יכולה להיות מחלוקת כי ביצע עבודות בניה בניגוד לצו המניעה..."**, ובשל מהותן של עבודות אלו, התבקשה התערבות ערכאת הערעור בגובה הקנס שהוטל על ידי בית משפט השלום. נזכיר כי לא מדובר בהפרות קשות ובוטות מצד המערער וכי המשיב לא פעל כנגד ההפרות הקודמות של הצו.

35. מטעמים אלה אנו מקבלים את הערעור במובן זה שהקנס שהוטל על ידי בית משפט השלום יעמוד על הסך של 10,000 ₪, כך שהסכום העודף ששולם על ידי המערער, בסך של 5,000 ₪ יוחזר לידי המערער.

36. לא ראינו מקום להתערב בהחלטת בית משפט השלום לעניין חיוב המערער בהוצאות משפט. יודגש כי החלטה המטילה הוצאות משפט היא החלטה דיונית מובהקת, וערכאת הערעור תטה להתערב בה רק במקרים חריגים של טעות קיצונית - ראו לעניין זה רע"א 2399/09 **פלוני נ' קצין התגמולים**, (ניתנה ביום 14.7.09), והמקרה שלפנינו לא נמנה עם המקרים החריגים האלה.

כמו כן, תטפל המזכירות בהחזרת הפרש התשלום בגין הקנס כאמור בסעיף 35 דלעיל, דהיינו, סך של 5,000 ₪ לב"כ המערער עבור המערער.

37. קראנו ושכנו וקראנו את חוות דעתה של חברתנו כב' השופטת העמיתה ש. שטמר, ונציין, כי כולנו נזקקים בסוגיה נשואת הדיון שבפנינו לפסק דינו של בית המשפט העליון בעניין **מור**, שבו הדגיש בית משפט עליון את הצורך להימנע מסנקציה עונשית, הואיל ומדובר בקנס שתכליתו אזרחית.

בית המשפט העליון קבע בעניין **מור** כי: **"סמכות לחוד ושיקול דעת לחוד" ובהמשך: "גם אם רשאי בית- המשפט להטיל סנקציה מיידית, אין זאת אומרת שתמיד ראוי להטיל אותה"**.

משנה תוקף יש לגישה זו, בנסיבות הדומות למקרה שבפנינו, זאת מהנימוקים שפרטנו בחוות דעתנו. האיזון הדרוש במקרה בו נוקט בית המשפט בסנקציות לפי פקודת ביזיון בית משפט בפעם הראשונה, בשל הפרות, במדרג חומרה שונה, ראוי שיהיה קנס על תנאי וצופה פני העתיד בגין כל הפרה כי:

"סנקציה חריפה מדי עלולה להפוך לסנקציה עונשית במהותה, ועל-כן היא עלולה להחטיא את תכליתו של סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט - ... יש "לתפור" את הסנקציה בזהירות הראויה בהתחשב בנסיבות שעל הפרק". - עניין **מור**. דהיינו, בהתאם לנסיבות ההפרה, מהותה, חומרתה ונסיבות נוספות כגון נסיבות אישיות וכו'.

ראו גם ע"פ 2595/13 רחל סופר נגד ארז איתן (ניתן ביום 29.9.14), שם נקבע כי:

"בפסיקה נקבע כי על בית המשפט לנקוט סנקציה מידתית, לבל תהפוך הסנקציה לעונשית במהותה"

זאת ועוד, ראוי להפנות לע"פ 8000/98 מינא, עו"ד נגד ז'ובינו, פ"ד נח(4) 481, שם נכתבו הדברים הבאים היפים גם לענייננו:

"סעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט ... אינו קובע גבול עליון או תחתון לגובה הקנס או למשך המאסר שבית-המשפט רשאי להטיל לצורך כפיית הציות. אף-על-פי-כן ברור כי בית-המשפט איננו בלתימוגבל בגובה הקנס או במשך המאסר שהוא רשאי להטיל על בעל-דין המסרב לציית להחלטותיו. המגבלה החלה על בית-המשפט נובעת מהמהות ומהמטרה של הקנס והמאסר כאמצעי "לכוף אדם... לציית לכל צו". כפי שהובהר בפסיקה לא אחת, הטלת הקנס או המאסר לא נועדה להעניש את בעל-הדין הסרבן בשל אי-הציות לצו אלא להביאו לידי קיום הצו. "מטרת צו על-פי סעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט הינה אכיפתית ולא ענישתית" ... מטרה זאת דורשת, בראש ובראשונה, שהקנס או המאסר לא יהיו סמליים, אלא יכבידו ויקשו על הסרבן במידה ממשית שיהיה בה כדי לאלץ אותו לציית לצו השיפוטי. אולם באותו זמן, מטרה זאת דורשת גם שמידת ההכבדה או הקושי לא תחרוג מעל המידה הנחוצה כדי להשיג את הציות לצו. חריגה מעל למידה זאת עלולה להיחשב לפגיעה בחירות האישית או בקניין הפרטי במידה העולה על הנדרש, וכפועל יוצא, כפי שנקבע בסעיף 8 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, לפגיעה בלתיחוקית בחירות או בקניין" (שם, בעמ' 491). (ההדגשה שלנו).

38. עולה מן הפסיקה, כי יש להטיל שיעור קנס שיהיה מידתי לחומרת ההפרה.

לעניין הדרישה למידתיות הסנקציה, וקביעת אמצעי כפייה במסגרת הליכי בזיון בית משפט - ראו והשוו בש"פ 3348/98 בן שמחון נגד בן שמחון, פ"ד נב(2) 536; ראו גם מאמרו של סטיב גולדשטיין: "יחסי-הגומלין בין דרכי אכיפת הוראות לאכספיות של בתימשפט - עקרון הדרך החמורה פחות" משפטים טז', בעמ' 176, וכן ראו: ע"א 24/78 ויטקו כימיקלים בע"מ נ' סלמאן, לג(3) 101, שם נקבע כי:

"קביעת סכום הקנס צריכה להיעשות על רקע מטרותיו של סעיף 6 לפקודת בזיון בית-המשפט. כאמור, המטרה אינה ענישה אלא כפייה. סכום נמוך מדי לא יגשים את מטרת הכפייה. סכום גבוה מדי יהיה בו יסוד עונשי, והוא עשוי אף להחטיא את מטרת הכפייה". (שם בעמ' 107).

39. נאמר עוד, כי על "המידתיות", נכתב רבות וביחס אליה קיימות גישות שונות.

נציין, שבעניין הנדון בפנינו, היה בנימוקי בית משפט השלום, כדי להוביל לתוצאה של הטלת קנס צופה פני

העמיד, אך משהחליט בית משפט השלום להטיל קנס מידי, סברנו כערכאת ערעור, כי ראוי הוא, שהתערבותנו תיצור איזון בין גישתו של בית משפט השלום לבין הגישה המקובלת בפסיקה.

ראינו עוד לנכון לציין, כי המערער בונה על קרקע שלגביה מתנהל הליך של פירוק שיתוף במקרקעין, קרי, למערער יש זכויות בקרקע זו, ולא ניתן לומר שהוא בונה על קרקע שאין לו כל זכות בה.

בנסיבות אלה ראוי שהסנקציה שתינקט תהא מידתית, באופן שיהא בה כדי לתת ביטוי לגישת בית משפט לעניין הפרת החלטותיו ואי קיום צוויו מחד גיסא, ומאידיך גיסא, הפעלת שיקול הדעת, לפי פסיקת בית המשפט העליון, על מנת שהסנקציה הננקטת הראשונה לא תהיה:

"סנקציה חריפה מדי" כי היא: "עלולה להפוך לסנקציה עונשית במהותה" - ראו עניין מור.

40. על כן, ובהתחשב במכלול הסנקציות שנקבעו על ידי בית משפט השלום, מצאנו לנכון להתערב בגובה הסנקציה המיידית שהטיל בית משפט השלום, על יסוד דרישת המידתיות, ההולמת מקרה זה, לטעמנו.

על יסוד כל האמור לעיל, לא ראינו לשנות את עמדתנו, גם לאחר עיוננו בחוות דעת חברתנו כב' השופטת העמיתה ש. שטמר.

י' גריל, שופט עמית
[אב"ד] כ' סעב, שופט

השופטת (עמיתה) שושנה שטמר:

1. עמד לפני פסק דינם של עמיתי להרכב - אב"ד, השופט י' גריל אב"ד (שופט עמית) והשופט כ' סעב. דעתי איננה כדעתם, שכן אני סבורה שדין הערעור, ככל שעמדתי הייתה מתקבלת, הוא לדחיה.

2. חברי פרטו את העובדות הרלוונטיות ולא אחזור עליהן אלא אם יהיה בכך צורך על מנת לתמוך את מסקנותי.

3.

אפתח בכך כי ההלכה קובעת שקנס בגין בזיון בית המשפט, נתן לגזורו גם כאשר הקנס הוא מיידי ואינו תלוי אם המבזה ימשיך לבזות את החלטת בית המשפט. המטרה היא שהקנס המיידי ירתיע את המבזה מלחזור בעתיד על המעשה שהוא בזיון בית המשפט. כתב על כך הנשיא ברק, אליו הצטרפה השופטת חיות (כתוארה אז), ב-ע"פ 5177/03 מור נ' דנציגר (4/4/04 פורסם ב"נבו").

"לשיטתי, אין מניעה, במקרים המתאימים, להטיל קנס על אתר לנוכח התנהגות המפר עד להטלת הקנס, ובלבד שמטרתו אינה ענישה על התנהגות בעבר, אלא הרתעה כנגד הפרה בעתיד (ראו ס' הוראות לא-כספיות של בתי-משפט - עקרון הדרך החמורה פחות" [13], בעמ' 178; כן ראו את דברי הלורד Wilberforce בפרשת *Heatons Transport Ltd v. TGWU* [9], at p. 117 (1972)).

.....

לדעתי, האפשרות להטיל סנקציה של קנס שתוקפו מיידי עולה בקנה אחד עם תכליתו (האזרחית) שללפקודת בזיון בית המשפט, הנוגעת לאכיפה יעילה של צווי בית-המשפט. יש לשמור על פקודת בזיון בית המשפט כמכשיר משפטי יעיל ומרתיע (קשת בספרו הנ"ל [11], בעמ' 3). אכן, סעיף 287 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, כפי שתוקן לאחרונה, קובע כי הפרת הוראה של בית-משפט, ככזו, הינה עבירה פלילית. אולם אין די במכשיר הפלילי. העובדה כי מפר צו בית-משפט ידע כי אין להטיל עליו סנקציה מיידי, תפגע קשות בהיותו של כלי הביזיון מרתיע ותפגע באפקטיביות האכיפתית שלו. היא יכולה לעודד זלזול בצווי בית-המשפט. חשש זה אינו חשש ערטילאי או חדש, למרבה הצער (ראו דין וחשבון של הוועדה לתיקון דיני אי-ציות לצווי ביתמשפט (להלן - ועדת הרנון [17]), בעמ' 2). על רקע זה אין להבין את הליכי הביזיון האזרחי כמי שנוגעים רק לצדדים המתדיינים, אלא גם לחברה כולה יש אינטרס מהותי ביותר בכיבוד הוראותיו (ראו *Nicholls v. Nicholls* (1996) [10], at p. 326). על-כן הטלת קנס על אתר יכולה לשכנע את המפר הוראות של בית-המשפט כי המשך אי-הציות להוראה השיפוטית אינה כדאית (פרשת ויטקו [5], בעמ' 106-107)."

4.

הדין עם עמיתי כי אין להפעיל סנקציה זו, של קנס מיידי, אלא במקרים מתאימים ותוך שמירה על מידתיות על מנת שמטרתו העיקרית של הקנס לא תהיה של ענישה אלא של הרתעת המבזה שתפעל לעתיד. אחזור ואביא מדברי הנשיא ברק בעניין מור נ' דנציגר:

"6. סמכות לחוד ושיקול-דעת לחוד. גם אם רשאי בית-המשפט להטיל סנקציה מיידי, אין זאת אומרת שתמיד ראוי להטיל אותה. הסנקציה המוטלת מכוחה של פקודת בזיון בית המשפט הינה סנקציה שתכליתה לכפות ציות להוראות בית-המשפט. סנקציה חריפה מדי עלולה להפוך לסנקציה עונשית במהותה, ועל-כן היא עלולה להחטיא את תכליתו של סעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט (פרשת ויטקו [5], בעמ' 107). יש "לתפור" את הסנקציה בזהירות הראויה בהתחשב בנסיבות שעל הפרק. כמו כל החלטה שיפוטית אחרת, גם בעניין התגובה השיפוטית במסגרת הליכי ביזיון הסנקציה צריכה להיות סבירה ומידתית (ראו גולדשטיין, במאמרו הנ"ל

עמוד 10

[13], בעמ' 183). על בית-המשפט לבחון אם הטלת סנקציה "על-תנאי" די יהיה בה, בנסיבות העניין, להשיג את מטרות האכיפה. עליו לציית להוראותיו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו ולעמוד על המשמר מפני פגיעה לא נאותה בקניינו של מפר פסק-הדין לצד שמירה נאותה על זכויותיו של הנהנה ממנו (השוו' ד' שורץ "מגמות התפתחות בסדר-הדין האזרחי" [14]).

5. לעמדתי, בית משפט קמא לא טעה בשיקול הדעת שלו כאשר הטיל קנס מידי ואף אינני סבורה שהקנס שנגזר איננו מידתי או שהפן העונשי שבו, על מעשי העבר, גובר על הפן ההרתעתי שלו כנגד הפרה עתידית.

6. המערער בנה בית ללא היתר בניה, על קרקע שאיננה שלו. הוא הפר שני צווי מניעה שניתנו בזה אחר זה נגדו. עמד נגדו גם צו הריסה מינהלי. נראה שהפרת החוק איננה פסולה אצל המערער, ומורא פסק הדין של בית המשפט לא נפל עליו. ההפרה הייתה חמורה: על אף התחייבותו לפני בית המשפט שלא להמשיך בבניה הוא טיח את הבנין וציפה באבן והרכיב דלתות. בנסיבות אלו קנס בסכום של 15,000 ₪ הוא בעיני בהחלט מידתי וראוי וייעודו הוא להרתיע את המערער שצוים של בית משפט יש לקיים ואל לו לסמוך על כך שעד שיובא שוב לפני בית המשפט אם יפר את פסק דינו, יחלוף זמן ושוב ישחק מזלו והוא לא יישא בתוצאות מעשיו. אינני סבורה כי קנס של 10,000 ₪ הוא מידתי יותר מאשר 15,000 ₪ ומדובר בשיקול דעת בטווח לגיטמי של הערכאה הדיונית. יש אף לזכור שהמערער לא הוכיח שבנסיבותיו, אין ביכולתו לעמוד בתשלום זה, מה גם שהיו לו אמצעים לבנות בית, שהוכן למגורים.

7. בנסיבות אלו, כאמור, דעתי היא שיש להשאיר את פסק דינו של בית משפט קמא על כנו.

**ש' שטמר, שופטת
עמיתה**

התוצאה:

הוחלט ברוב דעות, השופט י. גריל והשופט כ. סעב, לקבל את הערעור במובן זה שהקנס שהוטל על ידי בית משפט השלום יעמוד על הסך של 10,000 ₪, כך שהסכום העודף ששולם על ידי המערער, בסך של 5,000 ₪ יוחזר לידי המערער. כמו כן הוחלט לא להתערב בהחלטת בית משפט השלום לעניין חיוב המערער בהוצאות משפט.

המזכירות תשלח לצדדים עותק פסק דין זה, זאת על יסוד הסכמתם כאמור בפרוטוקול הדיון.

ניתן היום, י' בשבט תש"ף, 5 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

**ש' שטמר, שופטת
עמיתה**

כ' סעב, שופט

**י' גריל, שופט עמית
[אב"ד]**